

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

30 oktober 2002

BELEIDSBRIEF

Jeugd

Beleidsprioriteiten 2002-2003

ingediend door de heer Paul Van Grembergen
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Met deze beleidsbrief worden de basisopties van het regeerprogramma en de beleidsnota Jeugd 1999-2004 verder uitgewerkt. De beleidsbrief is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaamse Parlement worden voorgelegd.

INHOUD

	Blz.
Inleiding	4
1. Jeugdwerkbeleidplan	4
1.1. Decreet Vlaams jeugdbeleid	5
1.2. Gemeentelijke en provinciaal jeugdwerkbeleid	6
1.3. Decreet jeugdverblijfcentra	7
1.4. Deeltijdse vorming	7
2. Jeugdbeleidsplan	8

Inleiding

Deze beleidsbrief heeft noch als ambitie om alles wat reeds is gerealiseerd te herhalen, noch om de grote principes te herkauwen die vervat zitten in de beleidsnota jeugd, het jeugdbeleidsplan en het jeugdwerkbeleidsplan. Wel is het de bedoeling om klaar en duidelijk aan te geven welke de volgende stappen zijn in het tot stand brengen van het verdere Vlaams jeugdbeleid en jeugdwerkbeleid.

De beleidsnota jeugd werd in 1999 verwelkomd als een ambitieus plan, waarvan verwacht werd dat een halve realisatie al een hele krachttoer zou zijn. Nu, drie jaar later, kunnen we niet anders dan vaststellen dat een groot deel van deze krachttoer volbracht is. Veel van de energie van het komende jaar zal daarom uitgaan naar de noodzakelijke nazorg die gepaard gaat met nieuwe decreten en initiatieven.

Dit betekent niet dat er geen nieuwe initiatieven zullen volgen, of dat de verdere realisatie van jeugdbeleidsplan of jeugdwerkbeleidsplan naar de koelkast verwezen wordt. Deze regering heeft het jeugdbeleid de voorbije drie jaar op de Vlaamse agenda geplaatst. Om te vermijden dat de inspanningen van de overheid en de sector een maat voor niets zouden zijn, willen we het volgende jaar vooral verder werken aan de fundamenteën die er mee voor moeten zorgen dat ook in de volgende legislatuur jeugdbeleid au sérieux wordt genomen.

Deze beleidsbrief is opgebouwd rond de twee instrumenten die bepalend zijn voor de rest van de legislatuur: het jeugdwerkbeleidsplan en het jeugdbeleidsplan.

1. Jeugdwerkbeleidsplan

In het jeugdwerkbeleidsplan werd aangegeven dat een aantal decreten grondig gewijzigd of geactualiseerd dienden te worden. Het wetgevend werk is zo goed als rond. De decreten op het landelijk, lokaal en provinciaal jeugdwerk zijn of gewijzigd, of in de laatste fase van aanpassing. Daarmee is de kous niet af: nieuwe decreten vragen ook een degelijke nazorg.

Belangrijk is te vermelden dat deze decreten ook een concrete vertaling inhouden van de offensieve visie van de Vlaamse regering ten overstaan van bijzondere doelgroepen. Op deze wijze wordt rekening gehouden met de met **redenen omklede motie van het Vlaams Parlement** van 10 juni 2002 waarin gesteld wordt dat het parlement expliciet vraagt aan de Vlaamse regering om de offensieve visie ten opzichte van bijzondere doelgroepen in het jeugdwerkbeleid, waarbij het einddoel maximaal ligt in de doorverwijzing naar en de samenwerking met niet-doelgroepspecifieke werkingen onverminderd te handhaven.

Op het vlak van de uitbouw van de afdeling Jeugd en Sport, beginnen de inspanningen eindelijk hun vruchten beginnen af te werpen. De personeelsuitbreiding zal ongetwijfeld tot gevolg hebben dat de kwaliteit van de dienstverlening, zoals bijvoorbeeld de informatieverstrekking zal verbeteren. De resultaten hiervan zijn nu al merkbaar. De resultaten van de Afdeling Jeugd en Sport op het laatst klantentevredenheidsonderzoek waren mager. De personeelsuitbreiding zal dit zeker kunnen verhelpen. Dit laatste onderzoek werd afgenomen werd tijdens de turbulente periode van de erkenningen onder het decreet landelijk jeugdwerk van 1998. Dit gecombineerd met een onderbemanning van de Afdeling mag de

grootste scepticus wel overtuigen dat deze resultaten in de juiste context moeten bekeken worden.

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een vernieuwd decreet op de jeugdverblijfscentra. (het decreet houdende erkenning en subsidiëring van jeugdherbergen, jeugdkampeer- en jeugdvormingscentra, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ). Het ontwerp zal volgend jaar aan het parlement worden voorgelegd.

Zoals aangegeven in het jeugdwerkbeleidsplan en de beleidsnota is ook de situatie rond de meeste nominatim-organisaties uitgeklaard, en hebben de voornaamste onder hen weldra een decretale plaats.

Voor de deeltijdse vorming zal een specifieke werkgroep opgericht worden die zich moet buigen over de toekomst van de sector.

De inspanningen en initiatieven die de voorbije jaren genomen werden op internationaal vlak, zoals bijvoorbeeld de samenwerking met Zuid-Afrika,

Verder zal de denkoefening starten rond de doelstelling over een goede en betaalbare basisverzekering voor het jeugdwerk i.v.m. infrastructuur, burgerlijke aansprakelijkheid van de vrijwilligers en deelnemers.

1.1 Decreet Vlaams jeugdbeleid

Het decreet Vlaams jeugdbeleid werd het voorbije jaar unaniem onthaald als een inhoudelijk goed decreet, maar de overgangsmaatregelen zorgen in extremis nog voor de nodige beroering. Met de middelen ingeschreven in de begroting 2003 wil de Regering het mogelijk maken dat er toch enige tegemoetkoming is op het vlak van de financiële vragen. De middelen die eerder vanuit de Nationale loterij naar het landelijk jeugdwerk sector stroomden, zullen ook in 2003 naar deze sector gaan.

Eén van de ambities van het decreet was om de diversiteit binnen dit landelijk jeugdwerk terug te herstellen. De bijkomende middelen maken ook de subsidiëring mogelijk van de te verwachten nieuwe erkende landelijke verenigingen.

Op 1 januari 2003 moet ook het tweede uitvoeringsbesluit horende bij het decreet van kracht zijn. Dit uitvoeringsbesluit regelt de hoofdstukken jeugdcultuur en internationaal en is gebaseerd op twee reglementen. De evaluatie van deze reglementen leverde een aantal nieuwe inzichten op die werden verwerkt in het besluit.

Dit decreet bood ook de – onverwachte – kans om de sector van de kunsteducatieve verenigingen een ondersteuning te bieden. Het kan niet ontkend worden dat deze verenigingen een belangrijke functie hebben. Een jaarlijkse ondersteuning via het hoofdstuk jeugdcultuur biedt hen daarenboven de mogelijkheid van een opstap naar een erkenning als landelijk jeugdwerk of naar het kunstendecreet.

Duidelijk gelinkt aan dit decreet is ook het vraagstuk van de kadervorming. Zoals voorzien in het jeugdwerkbeleidsplan is het de bedoeling om vanaf het najaar 2002 op deze vraag een antwoord te formuleren. Bij dit antwoord moet alleszins rekening gehouden worden met het ruimere perspectief en de discussies omtrent het levenslang en levensbreed leren.

Tenslotte zijn de Vlaamse Jeugdraad, Jint en het Steunpunt Jeugd allemaal druk bezig met het uitwerken van hun plannen voor de komende jaren. Het beleidsplan van Jint en het Steunpunt Jeugd zal eind 2002 afgewerkt zijn, zodat een overeenkomst met bijhorende financiering kan afgesloten worden.

Voor de Jeugdraad wordt het congres van najaar 2002 een keerpunt. Op dit congres zal een nieuwe Algemene Vergadering van de Jeugdraad verkozen worden en zullen de inhoudelijke lijnen verder worden uitgezet..

De opstart van Jeugdraad en Steunpunt is niet altijd even vlekkeloos verlopen, maar stilaan wennen alle partners aan elkaar. Het bepalen van de budgettaire noden van deze twee nieuwe organisaties is trouwens de moeilijkste oefening in vergelijking met andere tot op heden ad nominatim gesubsidieerde organisaties als Jint, VVJ, ADJ,...

1.2 Gemeentelijke en provinciaal jeugdwerkbeleid

In de laatste maanden van 2002 zou normalerwijze de samenvoeging van de decreten lokaal en provinciaal jeugdwerkbeleid (decreet houdende subsidiëring van de gemeentebesturen en de VGC inzake het voeren van een jeugdwerkbeleid; decreet houdende subsidiëring van de provinciebesturen in zake het voeren van een jeugdwerkbeleid) in een 'decreet houdende stimulering en ondersteuning van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid' moeten gefinaliseerd zijn. Voor de gemeentebesturen heeft dit voor de lopende jeugdwerkbeleidsplannen geen enkel gevolg. De provinciebesturen zullen, in tegenstelling tot wat in de beleidsbrief 2002 te lezen stond én op hun vraag, reeds in de eerste helft van 2003 een nieuw jeugdwerkbeleidsplan volgens het nieuwe decreet kunnen indienen. De overgangsregeling opgenomen in het ontwerpdecreet moet hiervoor in de nodige tijd voorzien. Ook de uitvoeringsbesluiten bij het samengevoegd decreet zullen in de loop van 2003 hun juridische voltooiing krijgen. Dit heeft geen gevolgen voor de lopende of nog in te dienen jeugdwerkbeleidsplannen. Immers, wanneer een bestaand decreet vervangen wordt door een nieuw decreet van dezelfde aard, dan blijven de uitvoeringsbesluiten geldig, zolang er geen nieuwe uitvoeringsbesluiten zijn.

De samenvoeging van beide decreten zou onder meer tot gevolg moeten hebben dat het jeugdwerkbeleid van beide beleidsniveaus nog beter dan voorheen op elkaar wordt afgestemd. Bovendien krijgen de provinciebesturen nu de kans om, net als de gemeentebesturen, werk te maken van een breder jeugdbeleid dat veel ruimer gaat dan enkel en alleen jeugdwerkbeleid.

Vanuit de Vlaamse overheid blijven wij trouwens vormings- en onderzoeksinitiatieven rond het brede jeugd(werk)beleid ondersteunen (zowel door de inhoudelijke ondersteuning door en de aanwezigheid van ambtenaren van de afdeling Jeugd en Sport, de subsidiëring van specifieke organisaties (bijv. VVJ) of onderzoeksprojecten).

Bijzonder aan het kalenderjaar 2003 is dat dit jaar staat voor de tiende verjaardag van de decentralisering van het jeugdwerkbeleid via het decreet lokaal jeugdwerkbeleid. We zullen hier dan ook de nodige aandacht besteden, onder meer via een colloquium rond deze decentralisatie en via opvolgingsinitiatieven bij het onderzoeksrapport 'Lokaal jeugdbeleid in ontwikkeling'. Bijzondere aandacht zal hierbij worden besteed aan de toekomst van het lokale jeugdwerkbeleid.

In 2003 kan het onderhoud met de sector over het statuut van de jeugdconsulent worden verdergezet en mogelijk gefinaliseerd. Een eerste rondvraag hieromtrent leert ons alvast dat de uitkomst hieromtrent nog absoluut onduidelijk is.

Met gemeente- en provinciebesturen kan tevens overlegd worden over concrete beleidsinitiatieven die kunnen genomen worden volgend uit de onderzoeksresultaten uit het onderzoek 'Fuijbeleid' en de implementatie van de regularisering van de DAC's via het samengevoegd decreet gemeentelijk en provinciaal jeugd(werk)beleid.

1.3 Decreet jeugdverblijfcentra

Momenteel is een ontwerpdecreet houdende erkenning en subsidiëring van jeugdherbergen, jeugdkampeer- en jeugdvormingscentra, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ aan de Jeugdraad overgemaakt voor advies. Dit nieuwe decreet wil niet enkel de jeugdverblijfcentra erkennen en subsidiëren zoals tot op heden het geval was. Het nieuwe decreet beoogt ook een betere afstemming met het decreet op het sociaal toerisme. Het subsidiëren van ondersteuningsstructuren van jeugdherbergen enerzijds en verblijfscentra anderzijds moet ook een stimulans betekenen naar de ruimere werking van het jeugdtoerisme.

Het wijzigen van het decreet is gebaseerd op een nota, opgesteld in onderling overleg tussen toerisme en jeugd, en geadviseerd door de Jeugdraad.

Kern van deze nota is het principe dat via het jeugdwerkbeleid de werking de centra ondersteund wordt, en via het toerismebeleid de infrastructuur. Daarenboven zou elke uitbater moeten kunnen genieten van infrastructuursubsidies. Belangrijk is dat de erkenningvoorwaarden op elkaar worden afgestemd.

Ten slotte zal ook de gehele werking van de Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme via dit decreet geregeld worden. Hierbij wensen we te vermelden dat de voorbije jaren een serieuze inspanning is geleverd om het aanbod van tenten van de Uitleendienst kampeermateriaal terug op een aanvaardbaar en realistisch peil te brengen. Daarom kunnen in de begroting middelen worden voor zien die ons in staat moeten stellen om de afgeschreven tenten te vervangen.

Met de realisatie van het decreet houdende erkenning en subsidiëring van jeugdherbergen, jeugdkampeer- en jeugdvormingscentra, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ komen we in het jeugdwerkbeleid tot drie coherente decreten (Vlaams, lokaal en provinciaal, en verblijfscentra), waarbinnen de voornaamste nominatims eveneens geregeld worden. Enkel voor de vzw Vlaamse Vereniging voor Jeugddiensten en jeugdconsulenten blijft dan nog de opties open.

In ieder geval zal op deze wijze zo goed als 100% van het programma 45.1, luik jeugdwerk, geheroriënteerd zijn.

1.4. Deeltijdse vorming

Het is lange tijd onduidelijk geweest welke de te volgen weg was met betrekking tot deze sector. Zowel de organisaties als de overheid slagen er niet in om op basis van de huidige argumenten te komen tot éénduidige uitspraken.

Iedereen is het erover eens dat de huidige organisatie met gedeelde verantwoordelijkheid tussen de departementen Onderwijs en Cultuur leidt tot nodeloze beperkingen, vooral met betrekking tot de kansen van de betrokken jongeren. Tegelijk is echter iedereen het er over eens dat de meerwaarde van het aanbod van de deeltijdse vorming zit in de specifiek aanpak en werkwijze van deze sector – een aanpak die vertrekt vanuit methodieken uit het sociaal cultureel werk.

In 2002 hebben reeds een aantal verkennende gesprekken plaatsgevonden, die vooral het wederzijds vertrouwen hebben versterkt.

Deze vertrouwensbasis zal worden benut om in een gezamenlijk overleg tussen de sector, de kabinetten en administraties onderwijs en cultuur, de best mogelijke opties te distilleren voor de verdere toekomstige uitbouw van deze sector.

Uitgangspunten dienen hierbij te zijn dat het belang van de jongere centraal staat, en dat de meerwaarde van het huidige aanbod niet verloren mag gaan.

Het valt af te wachten of de resultaten van dit overleg nog kan leiden tot een wetgevend initiatief.

2. Jeugdbeleidsplan

Een opsomming bieden van de doelstellingen vervat in het jeugdbeleidsplan zou in het bestek van deze beleidsbrief een nutteloze oefening zijn. Wel is het belangrijk om aan te geven dat in de schoot van de regering beslist is om een systeem van **aanspreekpunten** binnen de diverse departementen op te zetten. Deze interdepartementale structuur moet een nieuwe belangrijke stap zijn in de vertaling van de principes van het jeugdbeleid in de structuur van de overheid zelf.

Deze aanspreekpunten gecombineerd met de, eveneens op regeringsniveau besliste **opvolgingsrapportage**, bevestigen de coördinerende rol van de minister van Cultuur en Jeugd en zijn administratie in het globale jeugdbeleid.

Beide elementen zijn essentieel in het proces van realisatie van de doelstelling vervat in het jeugdbeleidsplan. Zonder deze stappen dreigt het jeugdbeleidsplan te verworden tot een opsomming van doelstellingen, waar niemand zich dient aan te houden.

Een globale doelstelling die absoluut wel vermeld dient te worden in deze brief, is de keuze voor het uitwerken van **een informatiebeleid naar jongeren** toe. Strikt genomen is dit ook een logische keuze. Indien inspraak en participatie essentieel zijn voor het jeugd(werk)beleid, kan niet anders dan beslist worden dat informatiebeleid dringend verder moet uitgebouwd worden.

Naast de eigen instrumenten van de overheid, biedt het hoofdstuk informatie, participatie en communicatie van het decreet Vlaams Jeugdbeleid hier een goede aanvulling op.

In het jeugdbeleidsplan stelde de Vlaamse regering als doelstelling dat ze zou onderzoeken of zij de nodige stappen kan ondernemen om op gemeentelijk vlak het **stemrecht op 16 jaar** te introduceren. In 2003 zullen we deze doelstelling opvolgen.

In de beleidsnota jeugd uit 1999 werd gesteld dat er intenser gebruik zou gemaakt worden van de mogelijkheden voor **wetenschappelijk onderzoek**. Hierbij zou uitgegaan worden van een emanciperende benadering van de jeugd. De voorbije jaren werden dan ook een aantal onderzoeken voortgezet of geïnitieerd. In dit verband dient vermeld dat in 2002 ook de opdracht uitgeschreven werd voor een onderzoek naar de voorwaarden van een jeugdcultuurbeleid en een onderzoek naar de mogelijkheden naar de implementatie van een brede-school concept in Vlaanderen.

Maar de beleidsnota gaf ook aan werk te willen maken van de coördinatie en afstemming van alle onderzoekswerk met betrekking tot de jeugd. Om dit mogelijk te maken werd een nieuwe allocatie opgestart op de begroting van 2003 om in samenwerking met een aantal universiteiten deze doelstelling te kunnen realiseren. Indien we de val van de kortetermijnpolitiek willen vermijden is zulke inspanning absoluut noodzakelijk.

De output die hier kan geleverd worden, gekoppeld met de input van de jeugdraad en van het steunpunt, kan een belangrijke én noodzakelijke aanzet leveren voor de totstandkoming van het volgende jeugdbeleidsplan.

In het jeugdbeleidsplan staan negen aandachtspunten voor beleidsmakers geformuleerd. Het eerste stelt dat een jeugdbeleid onderbouwd moet zijn. Een beleid kan niet gestaafd worden door vermoedens of veronderstellingen, maar dient te vertrekken vanuit de realiteit. Die realiteit vormt de brede basis die moet mogelijk maken om goede beleidsafweging te maken.

Paul Van Grembergen,
Vlaams Minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken